

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr K. Fernhout, Baarn; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken en brieven voor de Redactie gelieve men tot nadere aankondiging te adresseren aan de Uitgevers Oosterbaan & Le Cointre te Goes.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36090.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Uit de Schrift: Orpa (Ruth 1:15). — Kerkelijk Leven: Is de N. S. B. Christelijk? XIII. „Polemiek“ van de N. S. B. Nog eens: „Polemiek“ der N. S. B. Ned. Orgelkunst en -historie. — Uit de Historie: Het eeuwige Afscheid. IV. — Uit de Buitenl. Kerken: Amerik. Synodale Kerkjes. V. — Perschoon. — Kerknieuws.

UIT DE SCHRIFT

Orpa.

Zie, uwe zwagerin is wedergekeerd tot haar volk en tot haar goden.

Ruth 1:15.

Men denke zich Orpa toch niet als eene wuften en wereldsche vrouw. Zóó gemakkelijk komen we niet van haar af. Aanvankelijk is er zelfs tusschen Orpa en Ruth geen onderscheid op te merken. Beiden zijn van plan, Moab te verlaten en met Naomi mee te gaan. We vinden dan ook Orpa niet in het heidensche land, maar op weg naar Kanaän. Zij is van even edele inborst als Ruth; ook zij heeft het er voor over, haar maagschap te verlaten om de oude schoonmoeder te verzorgen. Zelfs is er bij aanvang een keuze om den God Israëls te dienen.

Waarom keert Orpa dan naar Moab terug?

Daar heeft het woord van Naomi gedaan. Naomi is op den weg naar Kanaän blijven staan, en zij heeft haar schoondochters aangesproken. En in dat woord is zij getrouwd geweest. Getrouwd aan haar God, en getrouwd aan de zielen van Ruth en Orpa. Zij heeft aan die twee vrouwen het offer voorgesteld, dat deze in Israëls land en in den dienst van Israëls God hadden te brengen. Geen Israëlitische man zou eene Moabitische daar huwen. De wet des Heeren verbood zulks. Er zou maar één kans zijn, dat Orpa en Ruth nog weer in het huwelijk traden; en deze was, dat Naomi nog zonen zou gewinnen, die dan, naar Gods ordinantie, de weduwen van hun overleden broeders tot vrouw zouden nemen. Maar deze ééne kans is bij de oude Naomi uitgesloten.

Zoo spreekt deze vrouw. Op den weg naar Kanaän predikt zij, naar den eisch van het oogeblik, de wet en den dienst des Heeren. Zij kiest met opzet een offer, dat door de wet Gods in Israël gevorderd werd. Naomi spreekt niet over armoede, of minachting, of gemis aan eigen volk en familie; maar zij noemt met hooge wijsheid een zaak, waarin de dienst van Israëls God zijn uitgesproken eischen heeft. Orpa en Ruth moeten goed weten wat zij doen, als zij naar Kanaän trekken. Naomi acht zich verplicht de bezwaren te noemen, die aan de vrees Gods verbonden zijn. De Heere vraagt zelfverloochening en offer. En nu hebben deze vrouwen Naomi wel lief; maar natuurlijke liefde is niet voldoende om in 's Heeren dienst te leven. En daarom, — dat Orpa en Ruth zich beraden alee verder gaan, en haar bevestigden wel onderzoeken. Het is hetzelfde dat Jezus later zeide tot wie Hem volgen wilden: „De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten, maar de Zoon des menschen heeft niet waar Hij het hoofd nederlegge.“

En het is nu hier, dat Orpa terugkeert. Op dit punt komt het afscheid. Orpa kust haar schoonmoeder, en dan gaat zij het Moabitische land weer in. De dienst des Heeren zet haar voor te groote offers.

Laat ons Orpa al de eer geven, die haar toekomt. Zij heeft een gevoelig en liefhebbend hart. Zij is geen beeld van een wereldling, die nimmer zich aangetrokken gevoelde tot God en Zijn volk. Neen, zij had aanvankelijk ten goede gekozen; zij was in het gezelschap van de vromen; zij meende het goed; ja, zij was op weg naar Kanaän; en als ze terugkeert, gaat ze niet zonder ontroering terug, maar weenende en omziende.

Orpa is daarom geen voorbeeld van ondeugd en hardheid. Zij staat ons zoo dichtbij. Maar juist,

wijl ze ons zoo dichtbij staat, moet haar beeld ons verontrusten en met diepen ernst doen denken aan onszelf. Orpa is een terugkerende ziel, maar terugkeeren kan men alleen als men eerst op weg is gegaan. En op dien weg zijn de bezwaren gekomen. Toen de keuze door Naomi getrouwd gesteld werd, en het er op aan kwam in alles den Heere te dienen en, eigen leven verliezende, alleen Gods wil te gehoorzamen, — toen scheide Orpa zich af.

Daarom onttrekke niemand in 's Heeren kerk zich aan de vraag: — kan dit ook mijn beeld zijn?

Hoevelen zijn er die goede indrukken hadden, en vrome gemoedsbewegingen gevoelden, en die ook ernstig zich voornamen tot het volk Gods te behooren; zij meenden het zoo goed, en in de ure der belijdenis namen zij het woord van Orpa over: — ik zal zekerlijk met u gaan.

En daarna kwamen de bezwaren. De bezwaren komen veel meer in het vervolg van den weg dan aan het begin. Dan vraagt de dienst van God zooveel. Hij vordert de loslating van geheel den ouden mensch. En dan komt al duidelijker het afscheid, en men blijft achter. Ja, — de Orpa's staan wel op den weg naar Kanaän, maar op dien weg verzwakt de goede keuze, en straks keert men zich om. En men keert zich om naar den eeuwigen dood. Naomi zegt het wel goed: — Orpa is wedergekeerd tot haar goden.

Wij kunnen in de kerk des Heeren ons terugwenden tot onze goden.

Onderzoeken wij dan onszelf in heilige verontrusting waaraan ons hart hangt. „Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart; beproef mij, en ken mijne gedachten. En zie, of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op den eeuwigen weg.“

U.

v. A.

KERKELIJK LEVEN

Is de N.S.B. Christelijk? (XIII)

De „toepassing“ op de discretie-gedachte. Wijn en zakken.

Gingen we den vorigen keer kort na, welke „toepassing“ de N. S. B. op de continuïteitsgedachte maakte, thans moet hetzelfde geschieden met betrekking tot de „discretie“, die men naast de continuïteit als den anderen verschijningsvorm der „ontwikkeling“ (evolutie) stelt. We zagen verleden week, dat men het historisch geworden niet negeeren wil (in theorie). Men wil datgene, wat „in den degelijken nederlandschen volksgeest“ gelegen is, en wat deze aan voortreffelijks heeft gepresterd op het gebied van handel en nijverheid, van staatkunde en oorlogvoering, van wetenschap, kunst, religie en wijsbegeerte, hoog houden. En alzo den Dietschen geest, de „macht van onzen eigen, diepen Dietschen geest“ doen „gelden“ (Dietsch; vgl. Arisch!) Dat is allemaal vanwege de continuïteitsgedachte van verleden week.

Alleen maar: nu is daar ook nog de discretie. De ontwikkeling „vertoont“ „zooveel“ (zoowel?) „eenzijdigheid (continuïteit) als onderscheid (discretie)“, zoo luidt de filosofische stelling. En nu de toepassing: „We negeeren het historisch geworden geenszins, MAAR als bepaalde vormen (! K. S.) zoo afgesletten zijn, dat zij het gezonde (! K. S.) staatsleven onmogelijk maken, dat zij als kankergetuigen den zieken (!) staat tot den dood toe dreigen te vergiftigen, dan zetten wij (!) het mes erin; dan eischen de staatsidee (!), dat wij de discretie der (lees: van den) ontwikkelingsgang accentueeren (!), het kwaad als kwaad erkennen en het grondig (!) uitroeien. Eerbied voor het historisch geworden, voor de nationale traditie, mag niet verhinderen, dat we niet alleen nieuwen wijn in oude zakken, maar als het noodig is nieuwen wijn in NIEUWE zakken gieten“ (III, 9).

Tot zoover de officiële N. S. B.-wijsheid.

Nu valt het niet moeilijk, in te zien, dat dit alles niet christelijk is.

We beginnen — om dat te bewijzen — met iets, dat wel aan den buitenkant ligt, en toch in het raam van het heele betoog beteekenis heeft. We bedoelen de uitslating over wijn en zakken. Het Hoofdkwartier wil „als het noodig is“, nieuwen wijn in NIEUWE zakken gieten. Maar overigens ook erg graag „nieuwen wijn in OUDE zakken“. Vanwege de continuïteit, wel te verstaan.

Maar Christus zegt, dat geen enkel verstandig mensch dit laatste doet. „Men doet geen nieuwen wijn in oude zakken; anders zoo bersten de zakken, en de wijn wordt uitgestort, en de zakken worden verdorven; maar men doet nieuwen wijn in nieuwe zakken, en beide te zamen worden behouden.“ (Matth. 9:17 vgl. Marcus 2:22).

Een kleinigheid?

Ja, en toch niet heelemaal. Want hier blijkt al weer, dat de N. S. B.-leiding op dit kardinale punt zich vergenoegt met leeg geredeneer in de ruimte. Dat bleek ons verleden week, toen het over die continuïteit liep en men ons naar huis stuurde met de gemoedelijke, maar niets zeggende verzekering: wij zullen niet uit niets onzen nieuwen staat opbouwen. En het herhaalt zich hier, nu het loopt over die discretie. Men doet aan de „conservatieven“ — zoover ze niet al te zwaar denken — de „concessie“, dat men den nieuwen wijn toch wel heel vaak in de oude zakken doen zal. En ze denken daarmee ons te troosten. Maar de troost is al weer een onwezenlijk gebaar, een slag in de lucht; alleen wie den bijbel niet kent, kan ons er mee paaien. Niemand doet nieuwen wijn in oude zakken. Niemand, — dat is het konkreetaanschouwelijke onderwijs van onzen hoogsten profeet en leeraar. „Nieuwe wijn werkt, gist, oude zakken zijn daartegen niet bestand, het leer is droog en hard, zet niet meer uit, doch barst... Laat men niet probeeren het oude wat op te knappen door er de prediking van Jezus mee te verbinden“ (Prof. Grosheide, Komm. Matth. 1922, bl. 114).

Dat hier tusschen de N. S. B.-brochure en de christelijke leer echter een tenslotte wezenlijke kloof gaapt, wordt nog te meer duidelijk, als men nagaat, in welk verband Christus deze woorden over de verhouding tusschen oud en nieuw heeft gesproken. Het gaat in de geciteerde plaats over de beteekenis, die Christus' nieuwtestamenteisch wet-ervullend werk tegenover de bedorven „continuïteits“-leuzen der slechts in schijn wetsgetrouwe, in wezen echter wet-verkrachtende schriftgeleerden had. „Er werken nieuwe krachten in de prediking van Jezus“; en „wat Hij hier (nu) berispt“ (de N. S. B. praat het goed) „is het systeem, het weldoordacht“ (in casu op de basis eener valsche evolutie-theorie en continuïteitsleer) „het nieuwe willen verbinden met het oude“. (Grosheide, t.a.p.) Verleden week zei ik: „wie „het oude“ bewaren wil op de wijs der N. S. B. (b.v. met een beroep op „Arische“, of ook „Dietsche“ traditie), die neemt ook de zonde mee in zijn conserveeren; want hij verzuimt naar de wet te vragen. En daaraan denken we in dit verband opnieuw. „Er werken nieuwe krachten in Jezus' prediking“. Ja zeker; nieuwe krachten tegenover de zwakheid, tegenover den dood, van de verbasterde en verbasterende wets-verknoeiens, die men kent onder den naam farizeën en schriftgeleerden. Maar, al mogen er nieuwe krachten werken (tegenover falsificeerende menschen) in Jezus' onderwijs, er „werken“ geen nieuwe, geen andere, geen uit zijn „eigen“ „gezag“ geautoriseerde wetten in Zijn prediking. Integendeel; hij grijpt juist naar de oude wet, de ééne wet, terug. Naar de WET. De menschen hebben deze krachteloos gemaakt, a) door niet er uit te halen, wat daarin opgesloten lag, b) door er rechtstreeks tegen in te gaan, met valsche menschen-inzettingen. En daartegenover doet nu Jezus twee dingen: a) de wet vervullen, b) de wetsprediking, de wets-uitlegging, de wets-opvatting zuiveren.